

صفحات زیبا

👉 **حاج آقانور اله؛ مبتکر اقتصاد مقاومتی**

👉 **دغدغه تاریخی وحدت جهان اسلام**

👉 **انجمن مقدس ملی؛ اولین تجربه مردم سالاری دینی در ایران**

👉 **رساله هایی برای گذار از "سلب" به "ایجاب"**

👉 **بیداری اسلامی به مثابه نخ تسبیح اتصال گذشته، حال و آینده**

خانه بیداری اسلامی، مکان پاسداشت نیم قرن بیداری اسلامی است که جنبش تحریم، حرکت اقتصاد مقاومتی، اندیشه اتحاد اسلامی، نهضت مشروطیت، قیام علیه استعمار روس و انگلیس، استبداد قاجار و پهلوی و تجربه حکومت دینی در اصفهان را در خود جای داده است. این موارد با زعامت فکری و مجاهدت های دو شخصیت عالقدر اسلامی یعنی مرحوم آیت الله العظمی آقانجفی اصفهانی و شهید آیت اله حاج آقانور اله نجفی قرین می باشد. خانه بیداری اسلامی مکانی است برای مطالعه، گفت و گو و تحقیق در خصوص آنچه اتفاق افتاده و نگاهی است امیدوارانه برای آنچه باید اتفاق بیفتد.

افتتاح نخستین خانه بیداری اسلامی در اصفهان با گرایش تمدن نوین اسلامی

چهار موج بیداری اسلامی

می گیرد. این موج در سال های اخیر به طرح گفتمان جدید مطرح شده از طرف مقام معظم رهبری تحت عنوان نهضت و جنبش نرم افزاری می رسد و در واقع در صورت تحقق کامل این گفتمان، نهضت نرم افزاری ابزاری برای دستیابی به دولت کریمه و دولت اسلامی و در نهایت دست یافتن به طراحی و ایجاد تمدن نوین اسلامی منجر می شود و با تحقق این نهضت، ایران اسلامی می تواند بارش و جهش علمی و کسب استقلال علمی، با اقتدار به بیداری اسلامی جهت دهد و به یک پایگاه علمی در جهان اسلام و دنیا تبدیل شود.

دینی در عرصه مبارزات اجتماعی است و در ایران روشنگری های مرحوم امام خمینی رحمت الله علیه و ماجرای دستگیری امام در سال ۱۳۴۱ و ۱۳۴۲ به عنوان یکی از اجزای مهم این موج قلمداد می شود که در نهایت به پیروزی انقلاب اسلامی در ایران منجر می شود. نهضت فکری مبارزاتی شیعیان به رهبری مغز متفکر اسلامی مرحوم صدر و حکیم در عراق و سیاست تقریب مذاهب که آیت اله بروجردی بنیان گذار آن بودند، نهضت شیعیان در لبنان و نهضت مسلمانان در پاکستان نیز در موج چهارم قرار

علیه صهیونیسم بخشی از امواج بیداری اسلامی سوم در آن سوی مرزهای ایران به شمار می آید. شکل گیری محوری "مدنیت شیعی" در کشورهای اسلامی و به خصوص ایران شاخصه ویژه این موج است.

👉 موج چهارم: ماهیتی نظام ساز

موج چهارم نیز دوران اندیشه ورزی یا به عبارتی تئوری پردازی است و شاخصه اصلی این موج، حضور موثر و محکم دین و رهبران

اول جای می گیرند. شکل گیری "اتحاد اسلامی" در کشورهای اسلامی شاخصه ویژه این موج است.

👉 موج دوم: بیداری، ماهیت ایجابی، محتوای دفاع سیاسی

موج دوم در ایران به دلیل نقش پر رنگ و موثر علما و مراجع طراز اول به "نهضت فتوا" شناخته و در واقع راهبرد سیاسی مسلمانان در مواجهه با همه و تهدیدات دشمنان به شمار می آید. این موج با نهضت مردم تهران با فتوای مرحوم آیت اله میرزا مسیح تهرانی و قتل گریبایدوف، سفیر بدکار روسیه آغاز و در ادامه این موج با صدور فتوای تاریخی میرزای شیرازی مبنی بر حرمت مصرف توتون و تنباکو به نقطه اوج خود می رسد.

از دیگر بخش های موج دوم می توان به نهضت مشروطه و مراجع ثلاث نجف اشرف، نهضت مشروطه مشروعه به رهبری شهید حاج شیخ فضل اله نوری، نهضت خود باوری ملی در تحریم مصرف کالاهای اروپایی به رهبری آیت اله آقانجفی اصفهانی و برادر ایشان حاج آقانور اله اصفهانی به محوریت شهر اصفهان و نهضت اندیشه سیاسی دینی و نظام سازی اسلامی با رهبری مرحوم میرزا نائینی و آیت اله حاج آقانور اله نجفی اصفهانی اشاره کرد.

شکل گیری "اقتصاد مقاومتی و نهضت تحریم" در کشورهای اسلامی شاخصه ویژه این موج است.

👉 موج سوم: موجی با محتوای دفاع فرهنگی

موج سوم نیز همانند موج های قبل فراخور تیب هجومی دشمنان به میانی دین اسلام، محتوایی فرهنگی دارد. در این دوره به دلیل وجود همه فرهنگی جبهه استعمار به جهان اسلام به تبع با دفاع فرهنگی جهان اسلام نیز همراه است. حوادث و رویدادهایی که تا قبل از حرکت و نهضت امام خمینی در مبارزه با استبداد رضاخانی به رهبری علمایی همچون آیت اله باقی، شهید آیت اله حاج آقانور اله نجفی و شهید مدرس، نهضت ملی شدن صنعت نفت، نهضت اسلامی جنوب ایران در قالب اتحاد علما و عشایر با حضور آیت اله بلادی و قیام رئیسعلی دلواری علیه استعمار انگلیس، نهضت سردار جنگل و تاسیس حوزه علمیه قم از جمله اتفاقات شاخصی است که در ایران رخ داده و در موج سوم قرار دارد. قیام مسلمانان در شمال آفریقا مانند قیام عمر مختار در کشور لیبی، نهضت و قیام در مصر به رهبری شاگردان محمد عبده، نهضت شیعیان در عراق به رهبری علمای شیعه و خاندان حکیم و نهضت مقاومت اسلامی فلسطین

"بیداری اسلامی" عنوانی است که ملت های مختلف مسلمان می توانند در ذیل آن به نحوی به بازسازی شخصیت و هویت عزت مندانه و شرافتمندانه خود بپردازند. این عنوان تا آنجا می تواند مهم و گسترده تلقی گردد که قرن معاصر را می توان "دوران بیداری اسلامی" نامید. بر اساس سه مولفه استعمار ستیزی، آرمان خواهی اسلامی و حضور پررنگ نیروهای مردمی می توان برای جریان بیداری اسلامی، ۴۰ موج متصور شد. در این بسته به اختصار به ماهیت این امواج بر اساس کتاب "بیداری اسلامی" نوشته مصطفی مرتضوی اشاره ای گذرا می کنیم و در بسته های آتی به تشریح جزئیات، اتفاقات و رهبران این امواج خواهیم پرداخت.

👉 موج اول: موجی با ماهیت سلبی و محتوای دفاع نظامی

موج اول در واقع ماهیت تدافعی دارد و با مواجهه جهان اسلام با هجوم نظامی و استعماری دنیای غرب و دفاع مسلمانان از استقلال و تمامیت ارضی شان همراه است. موج اول در واقع با اشتیاق و دست اندازی حاکمان روس برای تصرف مناطق شمالی ایران و منطقه قفقاز آغاز و به دنبال آن نهضت مقاومت علیه اشغال قفقاز و جنگ های ایران و روس در زمان حکومت قاجار شکل می گیرد. فتوای جهاد شیخ جعفر نجفی معروف به کاشف الغطا با تکیه بر آموزه های اعتقادی تاثیر زیادی در این مبارزات داشت. مقابله با قرارداد استعماری-انگلیسی رویترز در ایران به رهبری مرحوم آیت اله ملاعلی کنی، فعالیت های اصلاحی-سیاسی مرحوم سید جمال الدین اسدآبادی با عزیمت

مشترکات چهار موج بیداری اسلامی عبار تند از:
استعمار ستیزی
آرمان خواهی اسلامی
و حضور پررنگ نیروهای مردمی

به کشورهای اسلامی، نهضت بیداری اسلامی در شبه قاره هند علیه استعمار انگلیس به رهبری تیبو سلطان و پدرش حیدر علی خسان و نهضت بیداری اسلامی در مصر به رهبری سید جمال الدین اسدآبادی و شاگردان وی همچون محمد عبده که بعدها منشا تحولات زیادی در مصر می شود نیز همگی در موج

حاج آقانوراله؛ مبتکر اقتصاد مقاومتی

مقوله مهم اقتصاد مقاومتی و تکبیه و تمرکز بر تولید ملی و داخلی یکی از مصادیق بارز حفظ استقلال و عظمت کشور در سال های اخیر است که از طرف مقام معظم رهبری مورد تاکید ویژه ای قرار گرفته است و بی شک این مقوله یکی از استراتژی های مهم امروز کشور در مواجهه با تحریم های سازمان یافته جهانی است. جالب آنکه در قرن گذشته اندیشمندان و عالمان روش اندیشی در کشور زندگی کرده اند که در مواجهه با هجمه استعمار از این رویکرد به خوبی بهره گرفته و راه نفوذ و استیلای بیگانه را بر استقلال اقتصادی بسته اند.

تاسیس "شرکت اسلامی" به ابتکار شهید حاج آقانوراله در اصفهان و همکاری تجار این شهر، نمونه بسیار موفق از این راهبرد در ایران اسلامی است. در این مطلب به زمینه های شکل گیری "شرکت اسلامی" اشاره ای گذرا خواهیم داشت.

برگرفته از کتاب اندیشه تحریم و خودباوری، نوشته دکتر موسی نجفی

یکی از نتایج مهم جنبش تنباکو، تقویت این فکر بود که جهت رفع وابستگی به بیگانگان، لازم است وسایلی مورد نیاز جامعه ایران، در داخل کشور تولید شود. در همین راستا شرکت های اقتصادی و تولیدی بوجود آمد. یکی از بزرگترین آنها "شرکت اسلامی" در اصفهان بود. این شرکت با هدف تأمین منسوجات مورد نیاز مردم مسلمان ایران، با تلاش و حمایت علمای اصفهان؛ به ویژه حاج آقا نوراله و آقا نجفی اصفهانی، در سال ۱۳۱۶، تأسیس شده، به تدریج شعبه هایی در برخی شهرهای دیگر و حتی خارج کشور به وجود آمد. در واقع، پس از قیام تنباکو و بروز فواید آن، حاج آقا نوراله و آقا نجفی، این گونه برنامه ریزی می کنند که علاوه بر عدم حضور کالاها و منسوجات خارجی در زندگی مردم، می توان امکانات و توانایی های داخلی را در جهت تولید، متحد کرد و مردم را برای حمایت از آن تشویق نمود. بدین ترتیب می توان تحریم کالاها بیگانه را عملی کرد.

در آن دوران، اساس تجارت، دلالتی تجار از اجناس فرنگی بوده و بودند و شکوه و جلال اروپایی ها، از طریق کالاهایشان در ایران جلوه گری می کرده است.

در چنین زمانی شرکت اسلامی در اصفهان تاسیس می شود و به تدریج حوزه عمل خود را به سایر شهرها و سپس به کشورهای خارجی گسترش می دهد. تولیداتش همه جا حضور و گسترش یافته، به حدی که یکی از روزنامه های انگلیسی، رشد آن را سکنه به منافع انگلیس در اصفهان و بلکه کل منطقه خلیج فارس اعلام می کند. روزنامه جبل المتین از دامنه نفوذ شرکت اسلامی تا به مدارس اینگونه خبر می دهد:

لیاسی که مدرسه به شاگردان می دهد سالی دو لباده زمستانی و تابستانی و عمامه و یسک کلاه و زیر عمامه و دو جفت پالفرار. و تمام اجناس باید ساخت داخل ایران باشد. لباده هایی که به شاگردان داده می شود، همه از شرکت اسلامی هستند. این لباس را شاگردانی دوخته اند که در مدرسه، خیاطی آموخته اند و عمامه هم دوخت اصفهان است. اگر مدرسه بیشتر توانایی پیدا کند، پیراهن و شلوار هم برای شاگردان دوخته می شود. (جبل المتین سال هفت شماره ۱۰) شرکت اسلامی در ابتدا در اصفهان و به همت علمای آن شهر و بازاریان وطن دوست، تشکیل شد اما به سرعت توانست در شهرهای زیر نمایندگی داشته باشد: لندن، کلکته، بمبئی، مصر، اسلامبول، بغداد، مسکو و...

حمایت علمای اسلام از شرکت اسلامی

هدف شرکت اسلامی حمایت از تولید داخلی بود. هنگامی که انگلیسی ها توانسته بودند که بخش اعظمی از بازار داخلی پارچه ایران را به دست آورند، این حرکت برای جلوگیری از نفوذ و سلطه بیگانگان انجام گردید. علما و مراجع شیعه نیز از این اقدام وطن دوستان اصفهانی، حمایت کرده اند. برخی از مراجع تقلید از شهر نجف، پیام هایی مبنی بر حمایت از شرکت اسلامی صادر کردند و سایرین را به حمایت از این حرکت ملی دعوت کردند. اسامی مراجع حمایت کننده از شرکت اسلامی عبارت است از: آیت اله العظمی محمد کاظم خراسانی معروف به آخوند خراسانی.

آیت اله العظمی سید محمد کاظم یزدی.

آیت اله العظمی ملا عبدالله مازندرانی.

آیت اله اعظمی فتح الله شریعت اصفهانی معروف به شریعت مدار.

آیت اله العظمی حسین نجل حاجی میرزا خلیل.

آیت اله العظمی محمد حسین نوری معروف به محدث نوری.

در راس این حرکت در اصفهان نیز، آیت اله العظمی محمد تقی نجفی معروف به آقا نجفی اصفهانی حضور داشت که به واسطه

رهبری او، این اتحاد شکل می گرفت. پیش تر نیز به نقش آقا نجفی در رهبر مردم اصفهان در جریان نهضت تنباکو اشاره کردیم.

روزنامه «تریا» می نویسد:

... رؤسای روحانی ملت ایران، معنی وطن و ترقی آن را شناخته و در صدد رسیدن به آن، برآمده اند. اگر نام مبارک آقا نجفی مدظله

العالی را سرآغاز تاریخ ترقی ایران قرار دهیم، شایسته و سزااست (۱۰ جمادی الثانی ۱۳۱۷)

روزنامه «جبل المتین» به نقل از خبرنگار خود در اصفهان می نویسد:

آقا نجفی عنوان مفصلی را در مورد در ترک منسوجات و مصنوعات

خارجی و ترویج کالاهای ایرانی مطرح کردند. ۲۷مورد از قرآن که

در منع معاشرات خارجی است آورده اند و با بیانی مفصل و قابل فهم

برای عام، ارشاد فرموده اند. علمای اسلام در این شرکت مقدس

شخصا شرکت مالیه نموده اند و از تشویق مردم به کالاهای ایرانی و

دوری از کالاهای خارجی، دقیقه ای فروگذار نمی کنند. آقا نجفی

و حاج آقا نوراله و سایر علمای اسلام در راه این شرکت مقدس،

از هستی خود گذشته اند. (جبل المتین شماره ۲۰ سال ۱۳۱۶)

راز موفقیت شرکت اسلامی

راز موفقیت شرکت اسلامی تیزبینی و درایت موسسانش در جلب حمایت همه جانبه مردم از محصولات تولید شده آن بود.

هیجان و شوق زانداوصف که از ویژگی دین خواهی و وطن دوستی

مردم برمی خواست با غرور ملی می آمیخت و کالای تولید شده در

وطن را اگر چه کیفیتی برابر با کالای خارجی نداشت ترجیح داده

و با افتخار مصرف می کردند. اگر این حمایت مردم همراه شرکت

نمی بود حرکتش متوقف می شد و مانند برخی از جوشش های ملی

منشا اثر چندانی نمی شد، اما عمیق و تاثیر این حرکت به نحوی

است که خبرنگار روزنامه تریا از اصفهان گزارش می کند که:

جوشش در میان کلیه اهالی اصفهان برای حفظ وطن و رفع

احتیاجات آن مشاهده می شود و این جوشش نه تنها از یک

طبقه است بلکه هر روز توسط یک گروه و صنعتی به ظهور

می رسد. علمای بزرگوار هر روز بر فرض منبر و در مجالس، مردم را

به حمایت از صنایع داخلی تشویق می کند. شرکت اسلامی همچون

گیاه بهاری در حال پیشرفت است. مردم خواهان خرید سهام این

شرکت هستند و به زودی این شرکت پیشرفت خواهد داشت و

اثرش از همین حالا آشکار شده است. (تریا ش ۴۶ ص ۱۰).

استفاده از کالاهای شرکت اسلامی، به سرعت، یک جریان و

حرکت عمومی در سراسر کشور شده، موج آن به نجف اشرف

رسیده، مراجع بزرگ شیعه عمدتاً بر مبنای اصول فقهی ناظر به

کفار به حمایت از آن برمی خیزند. تعمق در اسناد این شرکت که

حد فاصل بین قیام تنباکو و نهضت مشروطیت بوده است، ابعاد

این حرکت را روشن می سازد. در این قسمت، عمده توجه علاوه بر

نتایج اقتصادی که می توانسته گسترش این حرکت در ایران عصر

قاجار داشته باشد، نوع نگرش و تفکر و فرهنگسازی ملی و بومی

این حرکت است که از مقاومت و سالم سازی جامعه اسلامی ایران

از دستبرد شرکت های خارجی خبر می دهد: از همه مهم تر، ارایه

این تفکر که برای رفع نیازهای یک جامعه، نگاه به بیرون از مرزها

چیزی جز ایستایی و توقف نخواهد بود.

اهداف عالی شرکت اسلامی

اندیشه بهبود وضع اقتصادی کشور و استقلال ملی در زمینه های

گوناگون همچون احداث صنایع ملی و کارخانجات و گرفتن

امتیاز از دولت برای توسعه عمران کشور، شرکت اسلامی را به

میدان های جدید فعالیت تشویق نمود. در این مورد به نقل از یکی

از مطبوعات آن زمان می خوانیم:

... به موجهی که اطلاع حاصل نموده ایم، شرکت اسلامی اصفهان

در صدد وصول امتیاز ساختن راه آهن محوطه اصفهان از اولیای

امور شده اند. بعضی از دانشمندان سه سال است که این خیال را

داشته اند. این ایام انشالله توسط شرکت اسلامی از قوه به فعل

برسد و ملت را فایده فراوان حاصل کند. شرکت اسلامی روز به روز

در ترقی است. اهالی اصفهان گویا بیدار شده اند و علت بیداری تمام

اهل ایران شده اند. کمیپانی دیگری به نام محمودیه دایر شده. امید

است صدها کمیپانی در اصفهان دائر شود، و ما دیگر محتاج خارجی

هدف شرکت اسلامی حمایت از تولید داخلی بود.

هنگامیکه انگلیسی ها توانسته بودند که بخش اعظمی

از بازار داخلی پارچه ایران را به دست آورند، این

حرکت برای جلوگیری از نفوذ و سلطه بیگانگان انجام

شد. علما و مراجع شیعه نیز از این اقدام وطن دوستان

اصفهانی، حمایت کرده اند

نباشیم. انجمن معارف طهران نیز می خواهد در اصفهان مدارس

افتتاح کند. انشالله به زودی مدرسه های ملی داشته باشیم تا

نواقض این ملت رفع شود. اینها را از اثر کلمات علمی اعلام باید

دانست. (جبل المتین ۲۵ محرم ۱۳۱۷)

واکنش انگلیسی ها به شرکت اسلامی

طبیعی است که انگلیسی ها با این حرکت موافق نباشند. بدون

شک انگلیسی ها نسبت به حقیقتی که به استقلال و رشد ایران

کمک کند، بی تفاوت نیستند برای همین است که سفارت انگلیس

در یادداشتی به وزارت خارجه می نویسد:

از قرار اطلاعاتی که از اصفهان می رسد، علمای آنجا بیشتر بر ضد

وزارت خارجه می باشد. مخصوصا که می گویند کالای خارجی

نجس است. در مساجد و سایر نقاط نیز علنا می گویند که مردم

نباید کالای خارجی را بخرند. علما از اشخاص معتبرند که امتعه

خارجی می خردند، بد می گویند. آنها هم از این جهت جرات خرید

مروری بر دو سند تاریخی

دغدغه مهم و وحدت جهان اسلام

روزگاری شهر ما اصفهان منادی وحدت میان مسلمانان بوده است. با مرور دو سند تاریخی در مورد حمایت از ایده اتحاد اسلامی در مقابل هجوم استعمارگران به این واقعیت بیشتری پی خواهیم برد.

سند اول:

در اواخر سال ۱۳۲۹، دولت استعماری ایتالیا، لیبی را به اشغال در آورد و دو دولت استعماری روس و انگلیس، تجاوزهای خود را به ایران گسترش دادند. آقانجفی -ضمن انجام اقدامات گسترده در مقابله با این تجاوزگری ها- تلگرافی را به شیخ الاسلام عثمانی درباره لزوم اتفاق میان مسلمانان در مقابل کفار استعمارگر، ارسال کرد. متن تلگراف چنین است:

...مقام حضرت مستطاب قدسی مآب ریاست روحانیه

شیخ الاسلام کل ممالک عثمانی، دامت برکاته. کلمه جامعه

اسلامیه که از صدر اسلام موجب ارتقای مسلمانان و مصدق

«الاسلام یعلو و لایعلی علیه» شد.

در این وقت که به حملات ایتالیا بر طرابلس غرب [لیبی] ا

روسی و انگلیس بر ایران، مصداق سنیعمودا غربیاً شده، روح

اسلام به تشدید روابط اتحاد مسلمانان متوجه و ممانعت ملل

اسلامیه از این تشبثات اجانب به اتفاق حقیقی مسلمانان،

مرتصد اقدامات شخص مقدس را صمیمانه تمنا دارم. خادم

مذهب جعفری محمدتقی نجفی حجت الاسلام و سایر

علمای اصفهان.

از نکات قابل توجه این پیام، امضای آن است که در آن آقانجفی

عنوان «خادم مذهب جعفری» را برای خود اتخاذ کرده است.

این در حالی است که پیش از این ایشان نامه ها را با القابی چون

نارند. قنصول روس در اصفهان به سفارت خود نوشته است جناب حاج آقا نوراله در مسجد چند روز قبل از این گفتن بوده که این اقدام، اقدامی وطن خواهانه است که تجارت داخلی را تشویق می کند. مشتریان ایرانی می گویند که اگر این طور شود، با خارجی ها قطع ارتباط کنند. این مساله نهایت اهمیت را دارد.

شرکای ما ورشکست خواهند شد و تجار خارجی، کالای خانه های

خود را از اصفهان بر خواهند داشت و در شهرهای دیگر ایران هم

همینطور خواهد شد.

روزنامه تریا در مورد انعکاس خبر شرکت اسلامی در لندن، آورده

است: در خصوص شرکت اسلامی اصفهان گذشته از آنچه خبرنگار

ما می نویسد، از روزنامه های خارجی هم معلوم می شود که این شرکت دارای اهمیت است. چنانچه روزنامه ی تجارنی لندن می نویسد: معلوم می شود ایرانیان اندک اندک از خواب غفلت بیدار شده و قدر و اهمیت تجارت، به خصوص همین شرکت را دانسته اند.

چیزی که اهمیت دارد آن است که علمای ملت نیز در آن شرکت

مشوق هستند. و اگر این شرکت معتبر شود، سسکنه بزرگی به

تجارت انگلیس در اصفهان بلکه در خلیج فارس وارد می آید. باید

تجار ما نوعی رفتار کنند که در آینده بازار تجار تشان از رونق نیفتد؛

والا عن قریب باید منتظر خبر بود که بازار تجارت ما در اصفهان

بسته شود. (روزنامه تریا، ش ۴۶، ص ۱۱)

و جوب تمسک به جبل اسلام چنان چه خداوند عزوجل در آیه شریفه می فرماید: وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا و اتفاق شد بر وجوب اتحاد مسلمین در حفظ بیضه اسلام و نگاهداری جمع مملکت های اسلامی از عثمانی و ایران از تشبثات دول بیگانه و حمله های سلطنت های صلیبیه، متحد شد، رأی ما جمیعاً برای حفظ حوزه اسلامی بر این که تمام قوت و نفوذ خود را بر این خصوص مبذول داریم.

با نگاهی به امضاکنندگان این اعلامیه می توان به اهمیت

آن پی برد. نوراله نجفی اصفهانی، آخوند خراسانی، سید

اسماعیل صدر، شیخ الشریعه اصفهانی و ملا عبدالله مازندرانی

از امضاکنندگان این اعلامیه هستند که جملگی از مراجع طراز

اول حوزه نجف بودند.

قرار گرفتن نام آیت اله حاج آقا نوراله اصفهانی در کنار نام مراجع

سیستم تقلید اشاره به مرجعیت سیاسی آن مرحوم و نفوذ آن عالم

دینی در سال های مشروطه دارد.

در آغاز قرن اخیر با تأسیس «دارالتقرب بین المذاهب اسلامی»

در دانشگاه الازهر مصر به همت جمعی از اندیشمندان این

اندیشه به شکل گسترده مطرح شد و شکل منسجم تری به

خود گرفت.

در این میان کسانی چون آیت اله بروجردی مرجع بزرگ

شیعه از حوزه علمیه قم و حاج شیخ عبدالمجید سلیم رییس

الازهر تلاش های زیادی برای کاهش اختلافات فکری و برخی

افراطی گری ها در باره هر دو مذهب انجام دادند.

این اندیشه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران توسط مراجع

بزرگ بعد و بخصوص بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران حضرت

امام خمینی (ره) بار دیگر مطرح شد.

انجمن مقدس ملی

اولین تجربه مردم سالاری دینی در ایران

محمد فاتحی: انجمن مقدس ملی اصفهان، اصلی ترین نهاد سیاسی و تصمیم گیری شهر اصفهان در دوره مشروطه اول بوده است. اعضای این شورا با انتخاب مردم اصفهان به شورا راه پیدا کردند و آیت اله حاج آقا نوراله نجفی اصفهانی ریاست این شورا را بر عهده داشته است. این انجمن بین سال های ۱۳۲۴ تا ۱۳۲۶ هجری قمری یعنی از مهاجرت قم تا به توپ بستن مجلس در محل چهلستون اصفهان تشکیل شده است. این انجمن، اصلی ترین نهاد و مهمترین ارگان سیاسی شهر و بیابانگر پدیده ها و تحقق بخش آرمان های جنبش مشروطیت اصفهان بود. لذا چنانچه این نهاد در دست افرادی فاقد صلاحیت و بی تعهد یا سناهد اندیش و ضعیف می افتاد، نهایتاً انحرافی که در بعضی شهرهای دیگر به جنبش عدالتخانه و مشروطیت اصیل وارد آوردند در اینجا نیز به روند جنبش و اهداف آن در اصفهان وارد می کردند. ولی حاج آقا نوراله با هوشیاری توانست دست اشخاص فاقد صلاحیت و نیز مدعی سرخست و دشمن اصلی یعنی شاهزاده مسعود میرزا (ظل السلطان) را از این نهاد مهم کوتاه کند و خود و همفکرانش که بر جسته ترین چهره آن مرحوم سید حسن مدرس بودند، کنترل آن را به دست گیرند. برای بررسی روند مشروطیت در اصفهان (که بختیاری و نقاط وسیعی از مرکز و جنوب ایران را نیز شامل می شد) می توان به بررسی مذاکرات انجمن مقدس ملی اصفهان به رهبری حاج آقا نوراله پرداخت. این مهم می تواند نکات تاریک مشروطیت، روشن نماید.

صفحه ۱۹
روزنامه خبری، فرهنگی
اجتماعی صبح ایران

شنبه ۱۹ مهر ۱۳۹۳

شماره ۲۳۰۷ / ۱۲ صفحه

ویژه نامه افتتاح نخستین
خانه بیداری اسلامی
در اصفهان

معهدا امیدواریم نظر بر این وظیفه عمده که بنا بر آرزو و خواهش عموم مؤخراب دمه عالیه شان وارد آمده است، زایدا علی ماسبق به جمهور امور این ولایت و مراکز و توابع که همه از یکدیگر گسیخته و هر کدام از آن یکی بدتر باشیده و ریخته است، دیده دوربین و نظر حق بین بیندازند و به رفع اهماال و اصلاح احوال بپردازند و عبدالله و الرسول خود را مأجور و خدای نخواسته در غیر آن مسئول بدانند زیرا بحمداله مسلک منع و مقام رفیع ایشان منع و ارفع و بی نیاز و مستغنی از این است که از حاکم و عامل و رئیس و مروتس و امر و مأمور و متعددی و جابر ملاحظه نمایند و نعوذ بالله جانب حق را فرو گذارند و به همین جهت باید مطمئن بود که انجمن نبیله این ولایت جلیله سرمشق و محل غبطه انجمن های شریفه سایر ولایات و ایالات و برای اهالی اینجا باعث انواع سعادت باشد.

مطالب در جریده اصفهان سال اول شماره (۱۸) به تاریخ ۱۱ شهر رمضان ۱۳۲۵ قمری در ص ۱-۲ منتشر شده است.

اصفهان را در عرصه های مختلف از برکت و تأثیر وجود ایشان می داند. متن اطلاعیه به شرح ذیل است:

از آنجا که انجمن ایالات و ولایات بایستی بر وفق نظامنامه و قواعد عامه باشد تا بتواند کما هو حقه مملکت از آن استفاده نماید و یک عمده نقص انجمن ایسن ولایت (اصفهان) عدم تشخیص رییس آن بود.

بناء علیه حضرت مستطاب قیله الانام آقای ثقة الاسلام حاج آقا نوراله مدظله که دانسا در ترویج احکام شرع و تعمیم و تحکیم قوانین مجلس مقدس که معنا آنهم عین شرع است توجه تمام دارند به انتخاب اکثریت آرا به ریاست انجمن ولایت و جناب مستطاب حاج آقا محمد حسن ملاذ الاسلام حسب اللیاقه به نیابت منتخب شده اند اگر چه همواره در این شهر شهیر آثار ترقی و تمدن و اشعه روشنی و تنویر تابش و نمایش کند از تأثیر انوار ذات با برکات حضرت مستطاب آقای ثقة الاسلام حاج آقا نوراله دامت برکاته است.

مذاکرات این انجمن و روند مردمی آن، تبادل افکار و دستورالعمل ها و تلاش و کوششی رهبر و اعضای انجمن همه حاکی از صحت مطالب یاد شده است.

این انجمن بین سال های ۱۳۲۴ تا ۱۳۲۶ قمری از بعد از مهاجرت قم تا قبل از به توپ بستن مجلس شورای ملی تشکیل شده و این زمانی است که مرحوم حاج آقا نوراله گرداننده اصلی و مهم مشروطیت در آن نواحی مهم و حساس بوده است.

انتخاب حاج آقا نوراله به ریاست انجمن

اطلاعیه ایست از انجمن ایالتی و ولایتی اصفهان در جریده اصفهان که انتخاب ثقة الاسلام حاج آقا نوراله را به ریاست انجمن جلیله به اطلاع عموم می رساند.

به علاوه اینکه در خصوص چهره و شخصیت مؤثر و بسا نفوذ ثقة الاسلام صحبت کرده و وجود ایشان را مؤثر و پیشگام در همه امور ذکر کرده و اقدامات ایشان را می ستایند، تعالیبت و پیشگامی

در این مذاکرات به حوادث مهم آن دوره و در کنار آن به تلگراف ها و مکاتبه های زیادی چه از مجلس در تهران و چه از انجمن ها و شخصیت ها و مردم سایر بلاد برمی خوریم که مسایل و مشکلات خود را با این انجمن و شخص اول آن در میان نهاده و بعضی اوقات تقاضای همراهی و کمک می کرده اند.

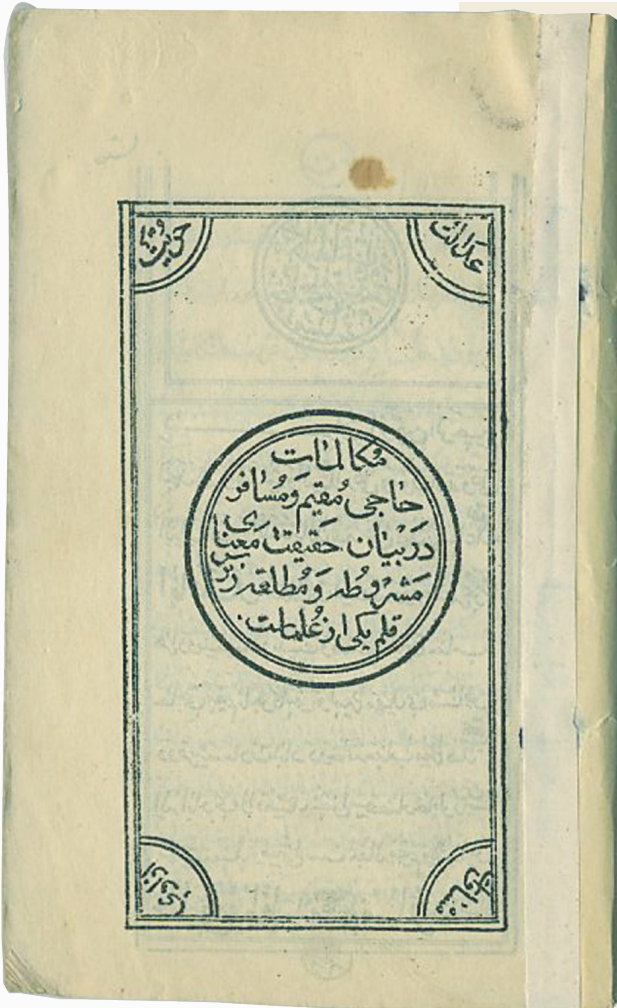
از طرفی با بررسی این فرازاها که در حقیقت از فرازهای زیبا و اصیل تاریخ مشروطیت ایران است به بسیاری از جریانها انحرافی و روند خیانت و التقاط در مشروطیت ایران نیز واقف می شویم.

مذاکرات انجمن مقدس ملی اصفهان نشان از آن دارد که مردمی تحت ستم و خسته و منزجر از استبداد و استعمار، انقلاب کرده و می خواهند در محیطی با برادری و برابری و آزاد با انتخاب خودشان و به رهبری چهره محبوب و شناخته شده روحانی و مجتهد با سابقه و خوش فکر شهرشان، سرنوشت خود را به دست گرفته، مشکلات و مصایب را به دور از اعمال قدرت های خارجی حل کرده و در جامعه ای بر پایه عدل و براساس احکام اسلام زندگی کنند.

اندیشه سیاسی و نظام سازی اسلامی

رساله هایی برای گذار از "سلب" به "ایجاب"

جلد نسخه قدیمی کتاب مکالمات مقیم مسافر

۱۵ خرداد و ۱۵ سال پس از آن

با انتشار خبر دستگیری حضرت امام در روز ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ مردم به خیابان ها ریختند و این روز سراغز جنبشی در میان مردم ایران شد که بدون وام گرفتن از گروه ها و فرقه های مختلف و تنها با اتکا به اسلام و به رهبری فقیه و عالمی آگاه، شاه و دربار را عامل فسادهای داخلی و خیانت های بیگانگان می دانست.

پس از ۱۵ خرداد، بازار فعالیت های سیاسی و غیراسلامی و مخصوصاً جریان چپ و ملی گرایی از رونق افتاد.

همچنین موجب تکامل مبارزه سیاسی مردم شد و رشد و بینش آنان را در تشخیص هدف اصلی مبارزه افزایش داد. در بین اقبشار مختلف افزایش رشد سیاسی در روحانیت و حوزه های علمیه تأثیر بسزایی داشت.

در اثر همین تکامل بود که پس از پانزده خرداد شعار براندازی رژیم، شعار کلیه گروه هایی شد که قصد مبارزه سیاسی داشتند. یکی دیگر از دستاوردهای این قیام این بود که مذهب، اسلام به عنوان یک سیستم حکومتی در بین جوانان، دانشگاهیان، نویسندگان و روشنفکران پایه گذاری شد. با نهضت پانزده خرداد پرده ریاکاری از چهره شاه و حکومت او برافتاد و شاه ناچار شد ماهیت ضددینی و ضداسلامی خود را آشکار کند و همین امر یکی از عوامل مهم آگاهی مردم و یکی از موجبات سقوط وی شد.

با حرکت ۱۵ خرداد موج جدید و عظیمی در بیداری اسلامی به راه افتاد که پانزده سال بعد از آن در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ منجر به تأسیس اولین نظام اسلامی در جهان شد. امواج این موج عظیم امروز در سراسر بلاد اسلامی قابل رؤیت است.

مصطفی مر تضوی: با وقوع نهضت مشروطه علما به دفاع از آن پرداختند و آیت اله علامه میرزای نائینی و آیت اله حاج آقا نوراله دست به نگارش مثنوی در زمینه اندیشه سیاسی شیعه زدند. تنبیه الامه و تنزیه المله در کنار کتاب مقیم و مسافر را می توان جزو آثار دینی در این زمینه دانست.

همچنین آیت اله سید عبدالحسین لاری رساله ای در موضوع حکومت دینی نگارش کرد.

بعد از آن نیز آیت اله شیخ محمدحسین کاشف الغطاء در کتاب محاوره با سرفرای آمریکا و انگلیس از سیاست اسلامی در همه زمینه ها سخن گفت. همچنین آیت اله حاج شیخ فضل اله نوری نیز در دفاع از مشروعت مشروطه رساله مهمی تألیف نمود حتی در رساله میثاقیه به دفاع از نظام سیاسی شیعه پرداخت.

این روند و تفکر سیاسی در ادامه مسیر خود به دوران انقلاب اسلامی می رسد. حضرت امام خمینی با تألیف کتاب کشف الاسرار این گفتگومان را تأیید می کنند و در ادامه وقتی ایشان خلا قدرت و بحران مشروعت را در حکومت احساس کردند با مطرح کردن نظریه ولایت فقیه، نام خود را در ردیف گفتگان و اندیشه های انقلابی قرار می دهند.

در واقع نظریه ولایت فقیه برای برطرف کردن بحران مشروعت و خلا قدرتی بود که پس از مرجعیت امام، خصوصاً در قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ و به دنبال آن لایحه کاپیتولاسیون و حادثه تبعید ایشان (به سبب اعتراض بر ضد این لایحه در سال ۱۳۴۳) به وضوح لمس می شد.

علامه محمد حسین نائینی
نویسنده کتاب تنبیه الامه و تنزیه المله

«توتون و تنباکو، شرعاً نجس است»

زبانہ کشیده از اصفهان، سراسر مملکت ایران را فرا می گیرد.
قلیان ها شکسته می شود، ابهت شاه هم.

حکم تنباکو در سراسر ایران اجرا شد. نقش مرجعیت، زغال غیرت را گذاخت. تنباکو به یکباره سوخت و از منزلت افتاد.

شاه مجبور به پس گرفتن قرار داد انحصار توتون و تنباکو شد.

انگلیس ها دشمنان نشان را شناختند. زیر ذره بین سفارت خانه های فرنگ، آقا نجفی مغضوب شد.

تا آخر حیاتش...
فوت کرد نوبت به دشمنی تاریخ نگاران افتاد.

بر گرفته از کتاب حکایت بیداری
نوشته محمود فروزبخش

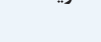
گونه می نویسد:

«... نگذارید کاری شود به خلاف رضای ما و بر خلاف دولت باشد که ما لابد شویم و جمعی را به معرض غضب در آوریم. بی جهت عالم آسوده را آشفته نکنید و مردم با خون خود بازی نکنند... و آسوده مشغول دعاگویی و رعیتی باشند.»

حاج آقا منیرالدین بروجردی شبانه، اصفهان را به سمت عراق ترک می کند. خبر را به سامرا نزد مرجع تقلید تام زمان میرزای شیرازی می برد.

کسب تکلیف می کند.
میرزا قلم بر می دارد. یک خط بیشتر نمی نویسد: «البوم استعمال توتون و تنباکو بای نحوکان در حکم محاربه با امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف است.»

با همین یک خط، ایران منقلب می شود. شعله های

شکستند.»

خبر به حاکم اصفهان رسید، ظل سلطان برای آقا نجفی پیام فرستاد:

«شراب که از تنباکو نجس تر است همان قدر که در باب شراب نهی دارید، در باب تنباکو هم همان قدر بگویند. این اقدامات چه چیز است؟»

آقا نجفی جواب داد: «ما به تکلیف شرعی خود عمل می کنیم، شما هم به تکلیف عرفی خودتان عمل نمایید.»

در گیری ها در اصفهان اوج می گیرد. ظل السلطان بر علما فشار وارد می کند، خواسته حکومت مشخص است: «برداشتن حکم تحریم»

و حرف آقایان یکی است: «برداشتن انحصار از توتون و تنباکو»

ناصرالدین شاه در نامه ای خطاب به آقانجفی این

آقا نجفی برای مردم اصفهان، این گونه منبر رفت و موعظه گفت:

تاجری از تجار معتبر شهر، کل موجودی توتون و تنباکوی خود را سوزاند. او این عمل را از تسلیم کردن دارایی اش به کمیانی انگلیسی بهتر دانست. دارایی اش سوخت و خشم مردم زبانه کشید.

علما منبر رفتند و ارشاد کردند. از تحریم تنباکو سخن گفتند. دیگر در شهر خبری از معامله، خرید و فروش تنباکو نبود. شخصی در میان بازار به انگلیس دشمنان داد. دیگران تکرار کردند. مردم ادامه دادند.

اصفهان تنباکو را بر خود منع کرد و این اولین شهر ایران بود.

«همین که آقا نجفی تنباکو را حرام اعلام کرد، پیروانش رفتند بازار و هر کجا قلیانی دیدند،

مصاحبه: محمدحسین اربسیان

جناب دکتر سقائیان نژاد! با توجه به انجام پروژه ساخت اولین مجموعه بیداری اسلامی در ایران و آن هم در شهری که سابقه پر افتخاری در سیر تاریخی بیداری اسلامی دارد بفرما بید چه اهدافی مدنظر شهرداری اصفهان جهت انجام این پروژه بوده است؟

این مرکز، پایگاهی برای اندیشه است و تمرکز آن بر آموزش و پژوهش می باشد و بدین جهت نام " اندیشکده " برای آن گذاشته شد. باید توجه داشت که نباید نگاه ما فقط به انقلاب های اخیر منطقه محدود شود. باید ریشه تاریخی این بحث را در سال های دور و مبارزات گذشته دنبال کرد. این هم قابل یاد آوری است که بیداری، بخشی فرا زمانی است و دید ما نسبت به افق تمدن اسلامی مورد توجه است. با توصیه حضرت آیت الله العظمی مظاهری زعیم عالیقدر حوزه علمیه اصفهان بر لفظ بیداری اسلامی رسالت های اندیشکده و افق های فرا رو برای مجموعه شهرداری اصفهان مشخص شد.

ایده اولیه شکل گیری خانه بیداری اسلامی با رویکردهای علمی و پژوهشی به خاطر سابقه شهر اصفهان و پیشگامی در بسیاری از زمینه ها شکل گرفت و مقدمات ساخت این مجموعه توسط شهرداری اصفهان فراهم شد. مهم ترین هدف شهرداری از تأسیس این مکان؛ ایجاد بستر مناسب برای تبیین علمی موضوع بیداری اسلامی با نگاه تاریخی و تمدنی است.

جایگاه اصفهان را در روند بیداری اسلامی چگونه ارزیابی می کنید؟

اصفهان هم از نظر علمی و هم عملی ممتاز است. پیشتازی اصفهان با نگاه اصیل و اسلامی در قیام های تحریم تنباکو و مشروطه و همچنین حضور مردم در مراحل مختلف انقلاب اسلامی که تا کنون ادامه دارد کاملا شخص است.

روز گاری علما و مراجعی در حوزه علمیه شهر اصفهان که از جهت علمی بزرگ ترین حوزه علمیه ایران بوده است، تحصیل کرده اند که بعدها پرچمداران نهضت بیداری اسلامی در نقاط مختلف جهان اسلام شده اند. حتی در عراق نیز مراجعی پرچم بیداری اسلامی را در دست گرفتند که مدتی از حیات علمی شان در اصفهان بوده است. این مؤلفه ها نشان دهنده ظرفیت بالای اصفهان در روند بیداری اسلامی است که مسوولیت امروز ما را بیشتر می کند.

علت اینکه شهرداری اصفهان مدتی است به فعالیت در زمینه های فکری، اندیشه ای و فرهنگی مانند ساخت خانه سلجوقی، خانه صفویه، خانه مشروطه، خانه ولایت و انقلاب اسلامی، خانه مهدویت و آینده پژوهی و امروز خانه بیداری اسلامی، پرداخته است، چیست؟
توصیه مقام معظم رهبری به شهرداری ها پیرامون فعالیت فرهنگی در کنار فعالیت های عمرانی شهری، بسیار راهگشا بود. مراکز یاد شده مصداق عمل به این توصیه است. بخش اعظم ظرفیت فرهنگی شهر اصفهان، در دل تاریخ و میراث این شهر نهفته است.

این خانه ها قرار است در خط واحد حرکت کنند تا نشانگر جریان اصیلی باشند که در زمینه های گوناگون و دوره های مختلف؛ در طول تاریخ اصفهان نمود داشته اند.

مصاحبه با شهردار اصفهان

بیداری اسلامی به مثابه نخ تسبیح اتصال گذشته، حال و آینده

دکتر سید مرتضی سقائیان نژاد، شهردار اصفهان به مناسبت افتتاح نخستین خانه بیداری اسلامی در اصفهان گفت: این خانه در درازمدت باید مفهوم سازی کند و از لحاظ فکری به جریان تاریخی تمدنی بیداری اسلامی نقشه راه بدهد تا مفاهیم راه به صورت اندیشه ای سامان دهد و برای این جریان ریشه دار تاریخی مفهوم سازی کند.

خانه مشروطه و خانه انقلاب اسلامی هر کدام به دو مقطع اساسی مهم تاریخ معاصر می پردازد که همین امروز نیز در زندگی ما تاثیر گذارند. بیداری اسلامی جریان جان دهنده نهضت های اصیل و انقلاب های مردمی است و ریشه مشترک تمامی آن ها اسلام خواهدی مردم اصفهان است. هر کدام از این مجموعه ها به تنهایی و در جای خوش ، اهمیت خاص خود را دارد اما در مجموع و با نگاه کلی؛ اندیشه واحد و مقدسی را دنبال می کنند که نهایتا اعتلای هویت ایرانی اسلامی، مخاطبان این مراکز است.

آیا این پیگیری و به تعبیری پیشستازی می تواند به عنوان الگوسازی برای سایر شهرها مدنظر قرار گیرد؟ منظورم این است که آیا می توانیم در آینده شبکه ای از خانه های بیداری اسلامی را در شهرهای گوناگون ایران شاهد باشیم؟

الگو برداری، اقتضای کار فرهنگی خوب است. فعالیت خانه مشروطه از سال ۱۳۸۷ آغاز شده که از شهرهای مختلف علاقه مندانی از این مرکز بازدید داشته اند. به تعبیر دکتر حداد عادل خانه مشروطه به مرکز اندیشه درباره تاریخ معاصر ایران تبدیل شده است. خانه انقلاب اسلامی و ولایت نیز دارای فعالیت است. امسال هم اندیشکده تاریخی - تمدنی بیداری اسلامی که کلنگ افتتاحیه آن توسط آیت اله مظاهری به زمین زده شده است افتتاح می شود. به نظر من ظرفیت الگو شدن مراکز فرهنگی اصفهان برای سایر شهرها امکان دارد و این مهم، عملی و شدنی است. البته یک قسمت تحقق این هدف، به مجموعه ما و سعی

و همکاری سایر مراکز است. ما می توانیم با همکاری سایر مراکز و نهادهای آموزشی و پژوهشی سطح شهر چیست؟

دیدگاه نخست در اینجا این است که بیداری اسلامی مانند نخ

تسبیحی در جهت اتصال گذشته ما به آینده است. ظرفیت فراوان

تاریخی اصفهان که تا به حال بخشی از آن مورد توجه نهادهای آموزشی بوده است و بخشی نیز خصوصا در زمینه علوم اجتماعی و علوم سیاسی مغفول واقع شده با کمک این مرکز آشکار تر خواهد شد. سمت دیگر قضیه اینکه بسیاری از نگرش ها به تاریخ نتوانسته این ظرفیت ها را به زندگی حال ما مرتبط سازند.

سعی ما ابتدا با کمبود نظر در این حوزه مواجهیم و این اندیشکده سعی در جبران دارد. عنوان «تاریخی - تمدنی» اندیشکده نشان از نگاه تمدنی به بیداری اسلامی به معنی اسلامی شدن تمام ابعاد زندگی است.

زندگی امروزه بسا تمدن و فرهنگ غربی در گیر شده و باید نگاه

تمدنی و ایمان به ظرفیت های تمدن اسلامی رویکرد اصلی این مرکز قرار گیرد. از این منظر برای سایر مراکز پژوهشی فرصت مناسب فکری وجود دارد.

دیدگاه دوم به ما می گوید اینجا مرکز شهری است و مخاطب شهری خود را دارد. پس طیف وسیع تری فرصت بهره وری و تعاملات گسترده نسبت به مراکز پژوهشی دانشگاهی خواهند داشت.

انتظار کوتاه مدت و بلندمدت شما از این مرکز چیست؟
در وهله اول مجموعه خانه بیداری اسلامی باید برای زمینه های تخصصی مربوطه، دانش پژوه جذب کرده و با تشکیل حلقه های علمی و جمع کردن جوانان نخبه و علاقه مند به مباحث تمدنی، محلی برای هم اندیشی و ارتباط با اساتید فراهم کند.

در درازمدت نیز شروع به مفهوم سازی کرده و از لحاظ فکری به جریان تاریخی تمدنی بیداری اسلامی نقشه راه بدهد تا مفاهیم راه به صورت اندیشه ای سامان دهد. یعنی برای ایسن جریان ریشه دار تاریخی مفهوم سازی کند. رسالت اندیشکده برکردن فضاهای خالی در تئوری پردازی مسائلی چون بیداری اسلامی، انقلاب اسلامی، تمدن اسلامی و مفاهیم بنیادینی است.

افتتاح نخستین خانه بیداری اسلامی در اصفهان

۱۰ عنوان کتابی که در مراسم افتتاحیه نخستین

خانه بیداری اسلامی، رونمایی می شوند

آن مواجه هستیم، در نظر گرفته، پیرامون آن بحث می کند. گاهی اوقات «غرب شناسی» پیش نیازی است که در مواقع «تهامج فرهنگ» و برخورد یک فرهنگ بیگانه با فرهنگ خودی مسورد توجه قرار می گیرد و گاه پیش نیاز فهم روانی است که رویارویی ما با تمدن غرب همه جانبه شده و تمامی ابعاد زندگی را در بر گرفته است. یکی از ویژگی های خوب این کتاب، ارایه مقاله پیشنهادی در پایان هر مقاله به منظور فهم بیشتر موضوع است.

کتاب "الاسلام" یادآور اولین انجمن گفت وگوی ادیان الهی
کتاب "الاسلام" حاصل بازنویسی و گردآوری نشریه "الاسلام" است که حدود ۱۱۰ سال پیش در شهر اصفهان منتشر می شده است. نشریه "الاسلام" منمکس کننده متن مناظرات انجمن گفت وگوی صفاخانه (با نام اصلی اداره دعوت اسلامی)ه بوده است. این انجمن را می توان اولین مرکز گفت وگوی بین ادیان و اولین مرکز گفت وگوی تمدن ها در تاریخ فرهنگی ایران دانست. این نشریه به سایر شهرها و کشورهای دیگر نیز ارسال می شده است و حتی مسلمانان مقیم اروپا نیز از آن برای اثبات قدرت استدلال و عقلانیت اسلامی استفاده می کردند. باز نویسی و شرح لغات نشریه، طی دو سال و توسط یک گروه ۱۰ نفری از پژوهشگران جوان خانه مشروطیت به سرانجام رسیده است.

مرزبانان بیدار؛ داستان هایی تاریخی برای نوجوانان
کتاب "مرزبانان بیدار" به قلم حامد شکوری نوشته شده و روایت گر داستان هایی تاریخی و آموزنده برای نوجوانان است. این کتاب روایتی ادبی از سرگذشت بزرگ مردانی در تاریخ این مرز و بوم است که تنها و دست خالی در گوشه ای از این کشور مستقل از دولت های وقت از تمامیت مرزهای ایران دفاع کردند. حامد شکوری با ذوق ادبی و با زبانی روان در این کتاب به روایت آنها می پردازد.

حکایت بیداری

«حکایت بیداری» شامل حکایت هایی کوتاه و خواندنی از زندگی آیت اله آقانجفی است که به قلم محمود فروزبخش به رشته تحریر بر آمده است. تجربه های عرفانی، خاطرات سیاسی و حکایت های شیرین، فصل های این کتاب داستانی را تشکیل می دهند. ابعاد گوناگون مبارزات این مرجع دینی، باعث تنوع در موضوعات حکایت ها شده است. از چاپ دوم این کتاب در قطع و قالبی جدید رونمایی خواهد شد.

شمیم بیداری

کتاب " شمیم بیداری " مجموعه اشعار شاعر آیینی، سید مصطفی امامی متخلص به آشنا است. اشعار " شمیم بیداری " با محتوایی دینی و با محوریت چهارده معصوم علیهما السلام است.

ویژه نامه علمی، افتتاحیه خانه بیداری اسلامی

این ویژه نامه به مناسبت افتتاح اولین خانه بیداری اسلامی کشور در اصفهان به سردبیری محمود فروزبخش منتشر شده است؛ بیداری اسلامی، زمینه ها و مفاهیم، نیم قرن بیداری اسلامی در اصفهان، اندیشه تحریرم و اقتصاد مقاومتی، نظام سازی و تمدن اسلامی، چهار فصل ویژه نامه علمی بیداری اسلامی را شکل می دهند.

ایران است که در این کتاب به چهره های شاخصی همچون علامه حاجی کلیاسی، سید محمدباقر شفتی و ملاعلی کنی اشاره می شود. دوره بعدی به نهضت تحریم تنباکو اختصاص دارد و بزرگانی چون میرزای شیرازی و آقا نجفی اصفهانی را شامل می شود. دوره سوم نهضت مشروطیت است که آخوند خراسانی، شیخ فضل اله نوری، سید عبدالحسین لاری، حاج آقا نوراله اصفهانی و سید حسن مدرس را شامل می شود. دکتر موسی نجفی در دوره چهارم نهضت ملی شدن صنعت نفت را با نقش آیت اله کاشانی مرور می کند و در نهایت مولف در پنجمین دوره با قیام ۱۵ خرداد و انقلاب اسلامی به نقش بی بدیل امام خمینی (ره) می پردازد.

افق تمدنی آینده انقلاب اسلامی؛ تبیینی علمی از آینده تمدنی انقلاب اسلامی

کتاب "افق تمدنی آینده انقلاب اسلامی" به قلم دکتر ابوذر مظاهری به زبور است آراسته شده و در زمره معدود آثاری است که از زاویه فلسفه تاریخ به مبحث مهم "آینده انقلاب اسلامی" می پردازد واز این حیث ممتاز است. در این پژوهش، انقلاب اسلامی همچون روندی در نظر گرفته شده که از انقلاب آغاز شده و با پشت سر گذاشتن مراحل نظام، دولت، کشور و تمدن اسلامی به اوج خود می رسد و مطلوب ترین آینده که پیوستن به ظهور و حکومت جهانی حضرت مهدی (عج) است، همچون افقی در نظر گرفته شده که «در حال تحقق» است نه صرفاً «باید تحقق یابد».

ایران متحول، غرب جدید؛ فهم صحیح از تاریخ ایران و درک از نپای آن با جهان خارج

"ایران متحول غرب جدید" عنوان سلسله نشست های علمی - فرهنگی است که با حضور اساتید برجسته و صاحب نظر علوم انسانی کشور در خانه مشروطیت اصفهان برگزار می شد. این کتاب حول محور ایران متحول، غرب جدید تلاش می کند تا رجوعی دوباره به تاریخ و بازمینی آن در جهت دریافت فهم صحیح از تاریخ ایران و ارتباط آن با جهان خارج داشته باشد.

بیداری اسلامی؛ اولین گام در تبیین "نظریه بیداری اسلامی"
کتاب "بیداری اسلامی" به قلم مصطفی مرتضوی، پژوهشگر تاریخ و اندیشه سیاسی تنظیم شده است؛ فصل اول تا چهارم کتاب به ترتیب به معرفی اتفاقات و چهره های مؤثر در چهار موج بیداری اسلامی تا عصر کنونی بر اساس رویدادها و رهبران می پردازد.

در این چهار موج به تفصیل به مسیر شکل گیری اتحاد اسلامی، اقتصاد مقاومتی، مدنیت شیعی و تئوری پردازی و اندیشه ورزی اشاره می شود. وجه مشترک این امواج شاخص هایی همچون استعمارستیزی در ابعاد مختلف آن، آرمان خواهی اسلام و حضور پررنگ نیروهای مردمی است که در بیانات مقام معظم رهبری پیرامون بیداری اسلامی مورد تاکید قرار گرفته است. به دلیل بُعد فراملی که در این اثر مدنظر بوده است، مطالب کتاب به دو زبان عربی و انگلیسی نیز ترجمه شده و در اختیار مخاطبان قرار گرفته است.

غرب شناسی؛ مقوله ای اجتناب ناپذیر

کتاب «غرب شناسی» شامل ده مقاله از رضا داوری اردکانی، کریم مجتهدی، اصغر طاهرزاده، موسی نجفی، محمد مددپور و سید مرتضی آوینی است که در آن به مباحث پیرامون غرب پرداخته شده است.

کتاب پیش رو غرب را به عنوان یک تمدن و یک کلیتی که امروزه ما با

حسین اسدی؛ روح "بیداری اسلامی" حاکم بر تفکر و منش مبارزاتی
رهبران نهضت مشروطه و ظرفیت های عظیم فرهنگی -تاریخی در شهر اصفهان ایجاب می کرد که مجموعه ای با عنوان "خانه بیداری اسلامی" در کنار خانه مشروطیت راه اندازی شود. فعالیت های فکری و فرهنگی خانه مشروطیت نه تنها در استان، بلکه در سطح کشور برای اهالی فرهنگ و دغدغه مندان حوزه مطالعات جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی نام آشناست. در این مطلب ابتدا مروری بر مجموعه کتب "واتنم الاعلون" می کنیم و سپس به ۱۰ عنوان کتابی که همزمان با افتتاح خانه بیداری اسلامی رونمایی می شوند اشاره ای گذرا داریم.

معرفی مجموعه مطالعاتی « واتنم الاعلون»

بنیاد فرهنگی -تاریخی خانه مشروطه اصفهان با عنایت به دو مبحث اساسی «تاریخ معاصر ایران» و «تمدن نوین اسلامی» به عنوان یکی از مهم ترین مسایل علوم انسانی و نظریه پردازی، از سال ۱۳۹۰ با یک چشم انداز برنامه ریزی شده، بر مبنای سه گانه "تاریخ، تفکر و تمدن" و پس از صرف سه سال تلاش پژوهشی، مجموعه فکری -مطالعاتی « واتنم الاعلون» را در حوزه های تمدنی و تاریخی تدوین کرد.

«واتنم الاعلون» در سه بسته "تمدن اسلامی"، "تاریخ معاصر"، " هویت شناسی" امروز در اختیار علاقه مندان قرار گرفته است. به منظور آرایه یک سیر مطالعاتی این ۱۰ عنوان کتاب را می توان در سه دسته مقدماتی، تکمیلی و عالی دسته بندی کرد:

عنوان	مقدماتی	تکمیلی	عالی
تاریخ	بصیرت تاریخی تاریخ معاصر ایران	مشروطه شناسی (پیرامون نظر به نامها و نهضت ها	هویت شناسی (پیرامون نظر به هویت ملی در ایران)
تمدن	غرب شناسی دوباره در اوج	تمدن برتر افق تمدنی آینده انقلاب اسلامی	نظریه تمدن جدید اسلامی فلسفه تکامل تمدن اسلامی و جوهر افول پاینده تمدن (غرب)

معرفی کتبی که در مراسم افتتاحیه، رونمایی می شوند:

نام ها و نهضت ها؛ راهبری علمای شیعه در خط بیداری اسلامی

"نام ها و نهضت ها" عنوان کتابی شامل مجموعه مقالات، سخنرانی ها و مصاحبه هایی از دکتر موسی نجفی است که به نقش دوازده نفر از علمای شیعه در راهبری خط بیداری اسلامی اشاره به می کند. این "نام ها" بعد از جنگ های ایران و روس در قالب پنج نهضت، هویت اسلامی ایرانی را پاسداری کرده و اعتلا بخشیدند. دوره نخست دوره احیای حوزه علمیه در

